

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 150.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10—, za ino-
remotivno D 15—, dostavljen na dom
D 1150, na izkaznice D 10—
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Polnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 150.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, L. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
včasno št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odziva. — Rokopis se ne vrača.

Leto: IV.

Maribor, sobota 3. marca 1923.

Številka: 50

Vse v boj proti domačinom!

(Dopis iz Ormoža.)

Priženil sem se iz ljutomerskega v or-
moški okraj in ponudili so mi takoj, da
se potegujem za županstvo v veliki ob-
čini ormoškega okraja. Moj prijatelj
mi je to odločno odsvetoval, rekoč: Naj-
prej delaj, da bodo ljudje spoznali Tvoje
zanimanje za občino, ne vsiljuj se! In
nisem pogrešil, ko sem ubogal. Gotovo bi
bili moji soobčani videli v tem nedostoj-
nost, če bi bil hotel takoj prvo zaupno
mesto v občini, kamor sem šele prišel.
Zato se mi čudimo visoko kulturnim
ljudem, ki najvišje zaupno mesto da-
jejo človeku, ki ga še nikdar nismo vi-
deli, ki še nikdar ni bil v mariborskem
volilnem okrožju in nas šele te dni v
salonskem vozu privrkat in menda zad-
njikrat obišče, ministru Stojadinoviču.

Vem, da bode preklinjal, če ga ne iz-
volimo za poslanca, in bode nas prekli-
nal za zlobne, da smo protidržavni ele-
menti in nevaležniki, da nimamo smi-
sla za njegove dinarje. Toda vsi vidimo,
da je ta kandidatura našemu okrožju
naravnost skozi dimnik vsiljena in vti-
kotapljena. Petovar, Rebek, Cveto, Koc-
bek, Roš, Puklavac, Mravljak, Petelin-
šek, Kukovec, sami domačini, če ne tu-
rojeni, pa vsaj desetletja javni delavci v
občinah, okrajih, deželnem zboru, dru-
štvah in zadrugah. In saj je baš to hotel
zakonodajalec, da bodi narodna skup-
ščina slika države, njenih okrajev, po-
stavi značaj in potreba! In oni, ki se
ženejo najnedostojnejše proti domači-
nom, Grasselli, Pfeifer, Hribar, prišli so
na prve uradniške položaje pri nas, zdaj
jih pa brez skrupulov zlorabljajo proti
domačinom, kakor če bi domači element
hotel z državo močjo iztrebiti. Vse jim
je dobro došlo, komunist, nemur. Široka
je naša domovina, tudi naši kraji so od-
prti vsem rojakom velike naše domovine,
ampak prišlec ima navadno čut dostoj-
nosti in obzirnosti proti domačinu. Go-
spodje, preveč protinaravno je Vaše de-
lo, da bi moglo uspeh imeti.

In da Vi zlorabljate državno pravi-
dništvo, državne avtomobile in salonske
vozove, banke in urade proti domačinu
življu, te sramote ne bomo prenesli.
Če gospod Hribar odklanja insinacije,
da bi njemu zaslužnemu možu sodila
narodna društva v Celju, Mariboru in
Ptuj, ali misli, da je kdo tako zaslu-
žen, da bi zanj ne veljal ljudski glas —
božji glas!

In potem še lažljivost! Da se je hotel
vpeljati nemški kurz in da bomo mi to
znali zmajati odločno odbiti, o tem ne raz-
pravljajmo več! »Zaslužnim« možem te-
ga ne pozabimo. Gospod Stojadinovič!
Ker prihajate v taki družbi in s takimi
predržnimi ljudmi, zato nam niste dobro-
došli. Žal nam je, da Vam mi demokrati,
ki smo edini iskreni prijatelji srbstva v
tem okraju, moramo kot Srbu to poveda-
ti!

Volilni proglas radi- kalne stranke.

Radikalna stranka je končno obja-
vila svoj volilni proglas. Dolgo je ča-
kala ž njim, mnogo so ga reševali, dokler
ni g. Nikola Pašić z energičnim zamah-
ljajem peresa napravil konca čakanju in
odlaškanju. Proglas je po stilu in po duhu
njegovo delo in nosi tudi njegov podpis.

Če ga človek prečita, si misli: No —
ovaj — to pa ni slabo. Da, idealen pro-
gram! Res lep! Ima pa eno napako —
recimo, vsaj eno! — besede nasprotujejo
dejanjem. Nič ne pomagajo lepe besede,
treba je oreh streti, pa se pokaže, da nas

Mussolini spletkari proti izpraznitvi Sušaka.

Vprašanje Sušaka in — italijanska politika na Balkanu. — »Tehnične« ovire. —
Kronski svet v Beogradu.

Suša k. 2. marca. (Izv.) Član paritet-
ne komisije, g. Gentigle je izjavil na-
pram novinarjem, da polaga Mussolini
posebno važnost na sestanek paritetne
komisije. Na tem sestanku naj bi se od-
stranili vsi nesporazumi in ustvarilo no-
vo obzorje za italijansko politiko na Bal-
kanu. G. Mussolini nam je naročil, naj
posvetimo vse naše delovanje interesu in
koristi Italije. On sam bo naše delovanje
skrbno zasledoval. Rešiti moramo pred-
vsem tri vprašanja: 1. Vprašanje luke,
da se zasužura Reki primeren promet
kar bo koristilo tako italijanskemu, ka-
kor jugoslovanskemu prebivalstvu. 2.
Vprašanje rešitve gospodarsko-finančnih
vprašanj in 3. vprašanje Barosa. Po re-
šitvi teh treh glavnih vprašanj so na-
daljna pogajanja zelo olajšana. Zasigu-
rati moramo torej predvsem neoviran
promet Reke z zaledjem. (Z zaledjem o-
značuje Gentigle očitno jugoslovansko
ozemlje. Ali bi torej ne bilo pametnejše,
če bi se bila Reka že prej prisodila Ju-

goslaviji, brez katere ne more živeti. Op.
ured.)

Suša k. 2. marca. (Izv.) Pri pogaja-
njih med obema delegacijama v Opatiji
se je izrazila s strani Italijanov želja,
naj bi se vzpostavil promet z Reko še
pred evakuacijo. Naša delegacija stoji
na stališču, da se to ne more izvršiti
pred izpraznitvijo in predajo Delte in
baroške luke. Pozdevno rešitev tega v-
prašanja ne bo tako lahka in bo potre-
bovala več dni. Tudi radi drugih ovir
tehnične narave se bo evakuacija zavle-
kla za nekaj dni. Kljub temu pa se pri-
prave za svečani sprejem naših oblasti
na Sušaku z vso vneto nadaljujejo. Na
Jelačičevem trgu je postavljenih že več
slavolokov. Sprejem bo nad vse svečan.

Beograd, 2. marca. (Izv.) Včeraj
zvečer se je večil na dvoru kronski svet
pod predsedstvom Nj. Vel. kralja Alek-
sandra. Seje so se udeležili Pašić, Ljuba
Jovanović, Stojadinović in Vujičić. Raz-
pravljalo se je o nevarnem političnem
položaju.

Ostrejše odredbe na mejah proti Madžarski.

Beograd, 2. marca. Včeraj sta se
posvetovala Lazar Lazarović, sekcijski
šef za zaščito države in Panta Gavrilovi-
vič, pomočnik zunanjega ministra glede
ukrepov, ki bi jih bilo treba izdati za
varstvo naših mej, vlasti obeh nasproti

Madžarski. Določila sta primerne odred-
be, katere morajo še potrditi pristojna
ministrstva. Našemu poslaniku v Bu-
dimpešti se izdajo navodila da posredu-
je pri madžarski vladi.

Volilni shodi nemške stranke.

Novi Sad, 2. marca. V Rumi in v
nekaterih drugih krajih je nemška stran-
ka priredila svoje volilne shode. Na teh
shodih so njevi govorniki odločno za-
vračali vesti, češ, da nemška stranka
paktira z radikali. Iz Rume nadalje po-
ročajo, da se je vodja nemške stranke dr.
Kraft sestel z delegatom Radičeve stran-
ke. Vodstvo nemške stranke pa očiguje

to vest kot neresnično. (Glede paktira-
nja z radikali opozarjamo na našo več-
rajšnjo vest, s katero smo ugotovili, kaj
je o teh pogajanjih pisala grška »Ta-
gespost«, ki je tudi označila nemške za-
hteve. »Tagespost« je gotovo dobro infor-
mirana. Nemška stranka se zelo moti,
če misli, da bo kaj dosegla, ako skriva
karto. Adut bo naš! Ured.)

Anarhistično gibanje v Bolgariji.

Sofija, 2. marca. Policija je zasle-
dila skupino anarhistov ravno v trenut-
ku, ko je imela svoj tajni sestanek. Med
njo in zasledeni anarhisti se je vnel o-
ster boj. Dva anarhista sta bila ustrelje-
na, ostali pa so zbežali in pri begu vrgli
več bomb. Ministrski predsednik Stam-
bolijski je izdal stroge odredbe, da za-
tre naraščajoče anarhistično gibanje. V
nekaterih hišah je policija izvršila hišne
preiskave.

Jugoslov.-bolgarska pogajanja.

Niš, 2. marca. Včeraj je bila otvorje-
na konferenca mešane komisije za ure-
ditev obmejnih zadev med Jugoslavijo
in Bolgarijo. Konferenca je otvoril po-
oblaščen minister Ljuba Nešić. Potek
razprav ostane tajen. Prva uradna seja
se vrši danes.

Pašić gre 10. marca agitirat v Slovenijo.

Beograd, 2. marca. Radikalni mini-
stri so včeraj pod predsedstvom Nikole
Pašića sklepali o potovanju g. Pašića v
Slovenijo. Določeno je bilo, da Pašić od-
potuje dne 10. t. m. iz Beograda v Ljub-
ljano, event. tudi v druga slovenska me-
sta, da agitira za radikalno stranko.

Diplomatski izpiti v Beogradu.

Beograd, 2. marca. Ministrstvo za
zunanjo politiko pripravlja ukaz o pre-
meščenju nekaterih diplomatskih urad-
nikov. Danes se končajo diplomatski iz-
piti pred komisijo, ki jo je določilo mini-
strstvo za zunanjo politiko. K izpitu se
je prijavilo 12 kandidatov.

Z dvora.

Beograd, 2. marca. Včeraj predpol-
dne je kralj sprejel zunanjega in finan-
čnega ministra ter ministra za vere, ki
so mu v daljši avdienci poročali o situ-
aciji.

Pokrajinske uprave monopolov bodo odpravljene.

Beograd, 2. marca. Upravni svet
monopolske uprave se peča z vprašanjem
unifikacije celotne monopolske uprave.
Verjetno je, da bodo pokrajinske pover-
leništa odpravljena in bo uprava mo-
nopolov osredotočena v Beogradu za vso
državo.

Francija se ne bo pogajala z Nemčijo.

London, 1. marca. (Izv.) Na toza-
devno vprašanje v dolni zbornici je iz-
javil Bonar Law, da doslej angleška vla-
da ni sprejela od Francije ali Belgije ni-
kakega sporočila, ki bi dopuščalo skle-
pati na to, da bi se nameravala Francija
ali Belgija posebej pogajati z Nemčijo.
Zanikal je tudi vprašanje, ali je vlada
sprejela od nemške vlade zagotovilo, da
je Nemčija pripravljena, pogajati se z
zavezniki.

BORZA.

Curik, 2. marca. (Izv.) Predborza.
Pariz 32.35, Beograd 5.32, London 25.08,
Berlin 0.0234, Praga 15.80, Italija 25.65,
Newyork 533.25, Dunaj 0.0074, fedem o-
smink, žigosane krone 0.0075, Budimpe-
šta 0.1735, Varšava 0.0125, Sofija 3.10.

je čedna lupina premotila. Orehi je suš,
črviv.

Dobro vemo, kaj je bila radikalna
stranka v preteklosti. Vodila je težko
borbo proti Obrenovićem, oznanjala so-
cializem in temeljito reformo državnega
življenja; njeni voditelji so bili prega-
njani kakor vsi borci za svobodo. Radi-
kalna stranka je privedla v Srbijo Ka-
ragjorgjeviće in vladala ž njimi v naj-
slavnejših dneh srbske zgodovine. Vse to
je res, in res je tudi, da ima stranka te-
oretično lep program.

Pri nas Slovencih so novopečeni radi-
kali silno navdušeni za radikalni pro-
gram, ko da bi s tem hoteli pokazati, da
se Slovence nasiti s samimi lepimi besed-
dami. Stranke pa ne živijo zgolj od lepih
programov. Za stranko je važnejše, ko-
liko se trudi, da bi ta program izvedla
praktično. V vsaki politični stranki je
praksa važnejša od teorije. Stranke tudi
niso samske device, ki bi se morale pon-
šati s svojo čisto preteklostjo. V stranki
odločuje sedanjost, njena sedanja
taktika, njena politična praksa. Kar je
bilo pred desetimi leti ali kar bi moralo
utegniti biti čez deset let, to je popolno-
ma vseeno, zlasti kadar gre za čisto kon-
kretna vprašanja, ne pa za probleme, ki
presega obzorje ene parlamentarne
dobe.

Radikalna stranka danes ni več to,
kar je bila; ni niti to, kar je po svojem
programu. Časi se spreminjajo, spremin-
jajo se tudi smeri javnega življenja in
nacionalnega razvoja. V radikalni
stranki so na krmilu ljudje, ki so že
davno pokopali svoje nekdanje doktrine
in se že davno preorientirali v praktično
smer, ki se da izraziti z eno samo besed-
do: oblast. Radikalec polagajo vso težo
političnega življenja na to čarobno be-
sedo, ki jim je prinesla v praksi toliko
strankarskih in osebnih uspehov. Oblast
jim je danes nad vse; v tem gredo tako
tako daleč, da kažejo svojo moč celo v
prav malenkostnih primerih, n. pr. v pre-
meščanjem uradnikov, ki jim niso po-
volji. Spoznaj mojo pest, služ mi in —
imel bom za te prijazen pogled. To je
njihov najvišji ukaz, ki ga hitro in dobro
razumejo skrivljeni hrbti.

Zato naj se nihče ne da zaslepiiti od
lepih besed volilnega proglasa g. Niko-
le Pašića in ne od njegove slave; pred-
vsem je treba proučiti njegovo sedanje
delovanje, sedanje taktiko v praksi. —
Mislimo, da je že vsej neradikalni jav-
nosti znano, kakšen je radikalni oreh pod
lupino. Zlasti mi obmejni Slovenci smo
imeli dovolj prilike spoznati prekupe-
valsko naravo Pašićevih učencev in so-
trudnikov. Vsak človek, ki ga ni zaslepi-
la mana iz volilnih fondov ali kaka ble-
steča obljuba, kak prijeten migljaj. Ki
tako dobro de ljudem, ki imajo razne
»tihe« želje — vsak je mogel temeljito
spoznati, kakšna je radikalna politika v
praksi.

»Woords, woords, woords« Kliče Sha-
kespeare v Hamletu in tudi mi lahko za-
ključimo g. Nikoli Pašiću: Besede, besede,
besede! Potrebujemo dejanja; ni se
treba sklicevati na preteklost, pustimo
jo zgodovini in zgodovinarjem; v sode-
njem trenutku pa je radikalna stranka
s svojimi brezobzirnim strankarstvom po-
kazala, da je sicer prijazna in zgovorna,
da pa skriva v gubah svoje toge — nož.
Na lepe besede damo toliko kot na pi-
škav oreh!

Naša škrinjica v maribor-
skem volilnem okrožju je

prva!

Volilno gibanje.

Obrtnikom v prevdarek.

»Slovenski gospodar« si prisvaja pravico, dajati nam nauke in nasvete za prihodnje volitve. Mi se za te informacije lepo zahvaljujemo, vendar naj vzame na znanje, da od njega ne bomo iskali nasvetov, ker ga predobro poznamo in vemo, da hoče le z zvijačo in z volilnimi manevri, ki so vsakemu obrtniku dobro znani, preplasti nezavedne volilce in bi pridobiti vsaj nekaj kronic od obrtniškega stanu. Klerikali prav dobro čuti-jo, da jim volitve ne bodo prinesle prav nikakšnega uspeha in zato si skušajo z obrekovanjem in lažmi pridobiti vsaj nekaj kalinov.

Okrožnica, katere odkritosrčno pozdravlja kandidature našega prvobojnika g. Rebeka, jim razburja živce. Saj predobro vedo, da je vsakemu poštenemu obrtniku predobro znano delovanje našega g. Rebeka. Z veseljem lahko danes konstatiramo, da so naši obrtniki toliko zavedni, da ne gredo na limanice »Slovenskemu gospodarju«, v katerega uredništvu najbrž rastejo članki proti obrtništvu. Dotični »Gospodarjev obrtnik« naj primerja kandidatne liste vseh strank in videl bo, na katerih listah je obrtnik. »Napredna kmečko-obrtna zveza« se je pridružila demokratski stranki, ker je ta stranka edina postavila kandidata obrtniškega stanu na mesto, kjer mora biti izvoljen. Dokazov imamo dovolj, da klerikali za obrtnike niso ničesar storili, čeravno so bili po preobratu prvi v vladi. Ker sedaj g. Rebeka ne morejo ničesar slabega očitati, vrgli so se na nosilca liste in preobračajo vse, kar je dobrega storil, njemu v škodo.

Trdijo, da je dr. Kukovec zakrivil visoke takse za dosego obrtnih pravic, ni jim pa znano, da visokost članarin določa vsaka zadruga sama ter da obrtnik plačuje razen tega samo tri dinarje za kolek k prošnji na pristojno politično oblast.

Vsem tovarišem obrtnikom kličemo v zadnji uri: Zavedajte se odkritosrčnosti, zavedajte se svojega stanu, zavedajte se, da samo tovariš more zastopati interese tovariša! Dne 18. marca boste osramotili samo sebe, ako volite drugače, in ne vržete kroglice v prvo škrinjico. Kdor hoče uničiti naš stan in si kopati samemu sebi jamo, ta bo šel na limanice klerikalni stranki, trezni, zavedni obrtniki, ki jim je lasten stan nad vse, tega ne bodo in ne morejo storiti.

Naša škrinjica v mariborskem okrožju je prva.

Obrtnik z dežele.

Nachtigallove farbarije. G. bivši Komunist, sedaj radikalski kandidat Nachtigall je izdal letak, v katerem se je hvalil, da je dosegel za delavce v delavnicah juž. železnice v Mariboru s svojo

intervencijo, da se jim doplača plača za 9 dni stavke v lanskem letu. Izkazalo pa se je, da je ta trditev laž in g. Nachtigall sam je danes moral napraviti nekemu našemu zaupniku priznati, da na stvari nič ni res. Eto vam, delavci, radikalsko-komunistične farbarije!

Pod imenom »Naša vas« so pričeli radikali v socialistični tiskarni v Mariboru izdajati tednik. Tudi ta jim ne bo prinesel mandata v kljub temu, da je glavna moč pri listu neki bivši komunist.

Radikalska smola! Radikalcem se je v virovitiškem okrožju zgodila smola, da imajo na svoji kandidatni listi nekoga frankovca Solariča, ki istočasno kandidira v istem okrožju na — Radičevi listi.

Volilno gibanje v okraju Mozirje. Naša kandidata g. Koček in Lipold sta pridno na delu. Neprestano prirejata sestanke in shode. G. Lipold je imel v nedeljo zaupna sestanka v Ljubju in Lokah ter javni shod v Mozirju, na katerem je bilo krog 80 volilcev. V nedeljo ima sestanke v Šmihelu in v Lepinžvi. Na nedeljskih shodih so bile sprejete resolucije, katere objavljamo na drugem mestu.

Shod SKS v Ljutomeru dne 22. febr. je bil zelo slabo obiskan; med 25 ljudmi je bila več ko polovica pripadnikov drugih strank. Posl. Mermolja je v svojem govoru pozabil na obrtnike, na kar ga je eden izmed navzočih opozoril. Obrtniki uvidevajo vedno bolj, da je njihova stranka Napredna kmečko-obrtna zveza.

Iz radikalske stranke so izključeni Protič in vsi oni, ki kandidirajo na Protičevih listah proti oficijelnim radikalskim kandidatom. Tudi vsi drugi neoficijelni kandidati (prof. Ivanišević itd.) so izključeni. »Samouprava« jih navaja imenoma.

Zahteve gornjegrajskega okraja

sprejete na shodih »Napredno-kmečke obrtno zveze« v gornjegrajskem okraju.

I. Za meščansko in kmetijsko šolo.

Zbrani volilci iz okraja Mozirje zahtevajo, da bo delala »Napredna kmečko-obrtna zveza« po svojih dne 18. marca voljenih zastopnikih na to, da se ustanovi za ta okraj meščanska in kmetijska šola. Za kmetijsko šolo bi se dobili prostori škofijskega posestva pri Mozirju in tudi za meščansko šolo bi se dobili primerni prostori. Ker je stvar zelo važna, potrebna je tehtnega razmotrivanja.

II. Proti podržavljenju južne železnice.

Kakor znano, namierava država odkupiti južno železnico in je tozadevno že v razgovorih z ravnateljstvom te železnice. Ker se denar, katerega bi porabila država v to svrhu, lahko za kako drugo in potrebnejšo stvar uporabi, zahtevamo, da naj ostane južna železnica v prvotnem

obratu, ker ista posluje točneje in kulturneje, kakor državna železnica.

III. Za naše vojske.

Zbrani volilci okraja Mozirje nujno zahtevajo, da se vojaške razmere po možnosti izboljšajo in da vojaška poveljništva ne bodo pošiljala slovenskih vojakov v daljino Srbijo. Nadalje zahtevajo, da se da našim vojakom dobra in tečna hrana in snažna obleka, in da se vzdržujejo v snažnih vojašnicah, da ne bodo polni raznih golazni. Da se to uresniči, je potreba energičnih korakov in vztrajnega dela od naše stranke.

IV. Za splavarje.

Volilci okraja Mozirje odločno zahtevajo, da se preosnuje naredba, ki zahteva od splavarjev, da morajo dobiti uverjenje za vožnjo splavov iz Beograda. Vsak splavar mora prošnjo za uverjenje pred vožnjo flosa vložiti v Beogradu, kar je združeno z velikimi stroški in šikanami. Ako že mora biti to uverjenje, katero se pa doslej ni potrebovalo, naj bi se dobilo pri okr. glavarstvu v Celju, ali pa pri ekspozituri v Mozirju.

V. Za invalide.

Zbrani volilci odločno zahtevajo, da se podpre popolnoma del nezmožnim invalidom kolikor mogoče izboljšajo, kajti pri sedanjih malenkostnih podporah ne morejo izhajati. Veliko je invalidov, ki nimajo nikakih sredstev, da morajo preživeti več glav družine.

VI. Za izboljšanje valute.

Volilci okraja Mozirje odločno zahtevajo, da se najde modus, ki bo našo tako padlo valuto dvignil, kajti vlada mora vendar gledati na to, da bodejo enkrat naša denarna sredstva vsaj v priličnem razmerju z valutami drugih držav.

VII. Za primerno izterjanje davkov od vozil.

Davkoplačevalci okraja Mozirje odločno zahtevamo, da se davek na vozila pravočasno od davčne oblasti po položnicah ali na kak drugi način izterja od imetnikov vozil; kajti vsak imetnik vozila ima več ali manj drugih skrbi in ne more misliti samo na pravočasno plačilo teh davkov. Naj bi se vršila izterjatva teh davkov na ta način, kakor za druge davke.

VIII. Za železniško zvezo Rečica-Kamnik

Volilci okraja Mozirje nujno zahtevajo, da se prej ko slej zgradi železniška zveza med Rečico na Paki do Kamnika, ker bi ista bila za naš okraj velikega gospodarskega pomena. Ker je v našem okraju velika lesna trgovina in bi se lahko izvažali tudi drugi rudniški in poljski pridelki, bi se ta proga gotovo rentirala.

IX. Za izenačenje obrtnega davka.

Ker v našem okraju mali obrtniki v primeru z velikimi obrtniki plačujejo dosti prevelik obrtni davek, zahtevajo navzoči volilci, da se ta davek izenači in predpiše obrtni davek davkoplačevalcem po istinitem položaju njih obrti. Ljudstvo, posebno obrtniki, je radi te nerednosti pri predpisu davkov zelo ogorčeno, ter pričakuje nujne odpomoči.

X. Za ureditev davkov.

Volilci okraja Mozirje odločno zahtevamo, da se neznosni davki posestni, najemni kakor tudi obrtni do skrajno mogoče meje znižajo in naj se vrši izterjanje istih ne kakor sedaj polletno, ampak četrtletno, ker bode s tem dana prilžnost davkoplačevalcem brez zamude plačati obroke. Posebno malim kmetom in obrtnikom.

Dnevna kronika.

— Smrtna kosa. V Celju je umrl 1. t. m. g. Edvard Rudolf, faktor Zvezne tiskarne. Lani ga je zgrabila sušica in ji ni mogel odoleti. Bil je ves čas bivanja v Celju priden naroden delavec v vseh mogočih društvi, iskren narodnjak in naprednjak. Blag mu spomin, njegovi težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

— Za upravnio sodišče v Celju je imenovan predsednikom dvorni svetnik dr. Ivan Vertačnik, za člana sodišča pa fin. svetnik Ljud. Brence in vlad. svetnik Henrik Steska.

— Kot prvi doktor medicine na zagrebški univerzi je promoviral 28. febr. g. Zlatko Sremec.

— Draginjske doklade in stanarina državnim uradnikom. Gospod finančni minister Stojadinović je izdal delegaciji ministrstva financ v Ljubljani ukaz, da naj izvede z veljavnostjo od 1. t. m. nemudoma določbe o draginjskih dokladah in stanarini.

— Proga Murska Sobota-Ormož se je začela graditi, samo slabo vreme zadnjih tednov zadržuje delo pri nasipih. Poljska železnica od kolodvora Ljutomer do spodnjega konca trga je že skoraj gotova; zdaj se ojačujejo mostovi. Vsak dan prihaja gradbeni material. Z lepšim vremenom bo delo gotovo oživelo.

— Društvo poštinih uradnikov in radnie v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 4. marca 1923 ob 14.30 v pismonoški dvorani glavne pošte v Mariboru, ne pa v Narodnem domu, kot je bilo prvotno pomotoma objavljeno.

— Dr. Kukovec in dr. Žerjav zoper kršenje osebne svobode Rusov. Imenovana gospoda kot ministra na razpoloženju sta se brzojavno obrnila na ministra notranjih zadev Vujčića z zahtevami naj ustavi odlok okrajnega glavarja Lajnšiča, ki je vsled predloga radikalskega priganjača Pfeifera po ukazu namestnika Hribara izgnal iz Gornje Pol-

Pred sedmimi leti je ostavil zadnji sed ta kraj; ostal sem sam. Tamle je njegova hiša — še danes je prazna; kladar je, z deskami krita. Le eno samo veliko sobo ima in nič drugega. Še stropa nima, ničesar ni med streho in podom.

Neke nedelje sem sedel s svojo mačko pred hišico in se grel v juturnjem solncu. Gledal sem sinje gore in poslušal dolgočasni šelest listja; misli so mi uha-jale v domovino, tam daleč proti vzhodu, o kateri že štirinajst let nisem slišal besedice. Kar ti prileti šoja in se usede na krov zapuščenega hiše. Tiščala je želod v kljunu; mahoma je zahreščala: »Hoj, zdi se mi, da sem nekaj izteknila!« Med govorenjem se ji je izmeknil želod iz kljuna in se je seveda strkljal po strehi in padel v travo. A šoja se ni zmenila zanj; vsa je bila zaverjena v stvar, ki jo je bila našla. Izluščila se je bila nekoč svršč in deske, nastala je majhna rupa; in te rupice se je zdaj prijel šojino oko. Ptica je nagnila glavo, zatisnila oko z drugim očesom pa je gledala v luknjico kakor žejna lisica, ki škili v globok vodnjak. Ko se je sklonila pokonci, so se ji svetile oči. Mahnila je dvakrat s krih — veste, to pomeni, da je zadovoljna — in reče: »Zdi se mi, da je rupa; vse kaže, da je rupa; naj me sova vzame, če nisem uverjena, da je to res rupa!«

(Konec prih.)

Soje.*

(Blue-jays.) *

Angleški napisal Mark Twain. Poslovenil K. P.

Živali se seveda pomenkujejo; o tem ni moči dvomiti. Ali dejal bi, da je le malo ljudi, ki bi pojmlili njih govorico. Le enega moža sem doslej izteknil, ki je umel vse hosiine pomenke. Tudi zanj bi ne bil izvedel, da mi ni tega sam povedal. Bil je postaren dobrodušen rudar, ki je prebil precej let v krajih, kjer ima kos mlade: sredi pustih kalifornijskih gozdov in gor. V osami je motril šege in navade zverin in ptic, svoje edine družine, dokler ni bil uverjen, da pozna in pojmi sleherni glas goščave in goljave. Ime mu je bilo Jim Baker. Kakor mi je stvar obrazložil Jim Baker, so neke živile bore malo naobražene in govore le nekoliko preprostih besed; le vsake kvatre jim uide kaka prispodoba ali ukrasni pridevek, dočim stoji drugim zverem izrazov na voljo, da jim teče jeziček kakor mlinsko kolo in se pomenkujejo prav la-godno in zložno. Take jezičnice jezikujejo seveda ves božji dan; hudo rade čeb-ljajo in čelustajo, ker so si v sve-sti svoje umetnosti in jim močno go-di, če se morejo z njo rebriti in šopiriti. Baker je dejal: »Po dolgem in vztrajnem

opazovanju sem ugotovil, da so šoje naj-boljše klepetulje, kar jih hosta zmore.« In nato mi je pravil:

»Šoja je pametnejša od vsake druge živali. Bolj šegava je, več soli ima v betici, več občutljajev v srcu ko vsaka druga ptica; in lejte, karkoli šoja misli in čuti, vse ti zna izbrbljati z besedami. In ne menda v preprosti vsakdanji govorici, marveč modro in smiselno v gladkem knjižnem jeziku, v katerem mrgoli metafor. In kako ga obvladuje! Ali ste že videli šoj, ki bi ji bila sila za kak izraz? Ni ga na svetu, ki bi mogel kaj takega trditi. Besede ji kar vrejo iz kljuna. In še nekaj: marsikaj sem videl v hosti, ali povem Vam, da je ni ne ptice ne krave ne druge stvari, ki bi prekašala šoj v slovnici. Rekli boste, da govori mačka točno po slovnici. Ne bom se prerekal, mačka se res izrazuje nekam izborno; a naj se le malo razjezi — naj se sprimetu ponoči dve mački na strehi in čuli bodete slovnico, da se Vam bodo ježili lasje. Neuki ljudje mislijo, da je le šunder tako neprijeten, ki ga povzroča mačji dvo-boj, pa se motijo; slovniciški pogreški nam žalijo uho in trgajo živce. Redkokdaj bodete slišali, da bi šoja nepravilno govorila. Če se ji vendar kdaj pripeti, se sramuje ko človek; kakor bi trenil, prhne z drevesa in se skrije.

Rekli bodete, da je šoja ptica. Kaj bi tajil, do neke meje bo res tako, kakor Vi trdite — menda ker ima perje in ne pri-pada nobeni verski ločini; inajče je prav

*) Iz knjige »Selections from American Humour«.

skave v redni zasebni službi nastavljenega Rusa Ivana Ivanoviča Polanskega kot nepotrebnega in javnemu redu nevarnega, ker je branil svojo gospodinjstvo pred namerami kneza Windischgrätza, da pobaše njeno posestvo kot slabotne starke. Tega Rusa, akademika, je pravosodni minister sam poprej nastavljal kot Attemsovega sekvestra. Gospod Lojnski, Vi delajte po svoji glavi in po zakonu in ne zapravljajte si ugleda, kakor če bi bili slepo orodje!

— **Koncert v Slovenski Bistrici** priredi v soboto 3. marca pevske zbor Zveze jugoslovanskih železničarjev iz Ljubljane. Ker je vsopred zelo pestro izbran, se pričakuje obile udeležbe glasbeželjnega občinstva. Začetek ob pol 20. uri zvečer.

— **Javna odborovala seja društva hišnih najemnikov za Maribor** in okolice se bo od marca naprej vršila vsako prvo in tretjo nedeljo vsakega meseca v mali kazinski dvorani. Začetek ob 9.30 uri. Društveniki se vabijo k obilni vdeležbi in imajo pristop le proti društveni izkaznici. Na nedeljski javni seji se bo sklenilo tudi o predlogih za konferenco vseh društev hišnih najemnikov v Sloveniji, ki se vrši prihodnje dni v Celju.

— **Banque Serbo-Suisse** (srbsko-švicarska banka) v Beogradu pošilja Slovencem nemške dopise. Vedno bolj nas prava duh narodne sramote!

— **Hotelski sejem v Pragi.** Kakor nam poročajo, se v Pragi vrši v dneh 7., 8. in 9. marca hotelski sejem, na katerem bodo razstavljeni vsi najnovejši tehniški izumi iz hotelske obrti. Na sejmu samem bo postavljeno 10 vzornih kuhinj. Dalje se bo pokazovalo manipulacije z šampanjskim vinom, pečenje jancev na ražnju po raznih narodnih običajih, osobito jugoslovanskem, po najboljanih metodah. Zveza hotelirjev republike Češkoslovaške s sedežem v Pragi vabi potom Osrednje organizacije vse gostilničarstvo Slovenije na obisk tega strokovnega sejma. Obiskalo se bo pri tej priložnosti tudi svetovno znane Plzenske in Budjeviške pivovarne in eventualno posetilo tudi Karlove Vre. Če bi se kdo neimovitejših želel udeležiti tega izleta, so bratje Čehi pripravljeni posredovati, da bo to doseženo z zelo malimi stroški. Iz Beograda se je javilo že večje število tovarišev. Priklase in nadaljnje informacije daje g. Slahta, restavratore Grajske kleti v Mariboru in v Ljubljani Narodni dom.

— **Novo narodno himno** je predlagal prosvetnemu ministru jugoslovanski episkopat. Sedaj imamo tri himne, ki pa se ne ujemajo s cerkvenimi predpisi in povzročajo mnogokrat nesporazumljenja. Zato je episkopat predlagal, naj bi se razpisal natečaj za novo narodno himno, ki naj bo za celo državo enaka. Tudi glede razobešanja zastav o priliki državnih praznikov je predlagal, naj se na cerkvah razobešajo samo državne zastave, na župniščih pa se lahko poleg državnih razobešijo tudi narodne zastave.

— **Iz Hrastnika** nam pišejo: Da oživijo svoje delovanje na polju narodne vzgoje in kulture, so na inicijativno stavbenega odseka »Sokola« v Hrastniku, sklenila po večini vsa narodna društva, postaviti si svoj lastni dom; v ta namen se je ustanovil »konzorec« za zgradbo Narodnega doma v Hrastniku. Doslej so prijavili pristop: »Sokola«, Glasbeno društvo, »Narodna čitalnica«, »Moška in ženska podružnica sv. Cirila in Metod« in »Streliški klub«; pričakovati pa je, da pristopijo tudi še ostala društva. Konzorec je začel takoj poslovati. Zemljišče za bodoči Narodni dom je podarila ka. Šentjurčeva, nadalje je kupil konzorec materijalne stvari podre šole; primorano pa bo, pričeti v kratkem z nabiralo akcijo, ter apeliramo na vso napredno javnost, da podpira to akcijo, katere končni cilj je, potom prosvetnega dela širiti narodno zavest, ter streti moč pokonbosnega rimskega klerikalizma.

— **Vlom v poštni urad.** Pred par dnevi so doslej še neznani tatovi vlomili v poštni urad v Rumi v Slavoniji ter odnesli 259.000 Din. Pri begu pa so izgubili eno vrečko, katere se je potem našla in v kateri se je nahajalo 100.000 Din.

— **Za šolski dom v Ljubljani** je zbirala že par mesecev v Zagrebu darove hoka deklica ter z nabiranimi darovi uvelobno živela. Sedaj ji je policija končno prišla na sled, ni je pa mogla arretirati, ker je najbrže zaslutila, da je razkrinkana ter jo je neznanokam odkurila.

Dopisi.

Sv. Lenart v Slov. gor. Odkar so začeli klerikaleci in radikalci s tekmo za nemške glasove, se tudi tukajšnji nemški tiskarji zopet začeljo čutiti gospodarje situacije. Če kak narodnjak samo zine kako besedo proti Nemcem, že začeljo s progono — celo s pomočjo orožništva! — kakor so tega bili vajeni v Avstriji. Naj pa ne mislijo, da se bomo Slovenci dali pahnuti nazaj v l. 1914, ki še nad našimi nemškutarji ni maščevano. Orjuna dviga glavo — in bo prišla tudi k nam.

Mariborske vesti.

Maribor 2. marca 1923.

m Dr. Turner težko bolan. Kakor izveemo, je starosta mariborskih Slovencev g. dr. Pavel Turner težko bolan. Dr. Turner je star 83 let.

m Blagoslovljeni lažniki. »Kdor vedoma govori resnico, ta laže!« stoji zapisano v katekizmu, torej so blagoslovljeni gospodje pri »Straži«, ki vedoma govore neresnico — lažniki. Zadnja »Straža« je poročala, da je bil financer Suič v Splitu, ki je bil radi atentata obsojen na 12-letno ječo, orjunaš. To je podla laž. Suič ni, kakor poročajo vsi listi v naši državi, imel z Orjuno nobenih stikov, ni bil njen član in je dejanje storil iz docele privatnih nagibov.

m Nemški račun na slovenski tiskovini. Prijatelj našega lista nam je izročil račun, katerega je prejel od dimnikarskega mojstra Josipa Raceka. Tiskovina je slovenska, pisani dostavki pa so nemški. Ker je to nesramno izživljanje, opozarjamo gospoda, naj s tem preneha, ker nismo več v Avstriji, kjer bi se iz nas lahko delalo noreca, ampak v Jugoslaviji.

m Dramatični večer Zofije Borštnik-Zvonarjeve odgojen! Vsled prevelikega števila prireditev, ki se vrše danes v petek zvečer, je g. Zofija Borštnik-Zvonarjeva odgodila svoj dramatični večer v Narodnem domu na poznejši čas. Kdaj se bo večer vršil, bomo pravočasno javili.

m LJUDSKA UNIVERZA. Danes zvečer ob pol 8. uri nadaljuje g. profesor Majcen svoje predavanje o napakah v slovenščini. Opozarjamo občinstvo na to zanimivo predavanje in pričakujemo, da bo obisk obilnejši kot je bil doslej.

m Sestanek kulturne (prosvetne) sekcije Orjune se vrši v ponedeljek dne 5. tm. ob 20. uri v kmečki sobi Narodnega doma. Upravni odbor Orjune odreja, da se mora tega sestanka udeležiti vsak član in članica, ki je vpisan v to sekcijo. Oni, ki bodo manjkali, se bodo zabeležili. Na sporedu je konstituiranje in razdelitev v odseke. Upravni odbor.

m Naraščaj Rdečega križa. To posebno v sedanjih časih prepotrebno društvo se je začelo na tukajšnjih osnovnih, meščanskih in srednjih šolah kaj lepo razvijati. Po smernicah, ki jih je podal za osnovne in meščanske šole pri svojem predavanju dne 23. febr. t. l. nadz. Fr. Fink, nabira učiteljstvo z vso vnemo po svojih razredih člane za NaRk; srednje šole je organiziral v tem pogledu ravn. dr. Tominšek. Na osnovnih in meščanskih šolah prične najbrž že prihodnjega ponedeljka zdravstvena igra: Tekmja za zdravje, katere bo z zdravstvenega in zvojnega stališča za našo šolsko mladino velikega pomena. Vsi starši, ki imajo deco v tuk. šolah, naj se v interesu zdravlja in sreče svojih otrok zanimajo za to igro in naj tudi odpirajo po svojih močeh vsa druga stremljena novega društva. Podrobna navodila, osobito kar se tiče igre, dobe otroci v šoli; pa tudi za starše bi bilo želeli, da se tozaledno ponujajo ali pri dotičnih razrednikih ali tudi naravnost pri predsedniku društva NaRk nadz. Fink-u ter pri članin društvenega komiteja.

m Društvo prijateljev angleškega jezika in prosvete v Mariboru naznanja, da odpravi pričenši s ponedeljkom 5. t. m. angleški konverzacijski tečaj in sicer redno vsak ponedeljek in četrtek od pol 19. do pol 20. ure v državni realki razr. III. a — pritičje desno. Vodstvo tečaja prevzame g. Charles Parmenter, rodom Anglež, ki ima zelo točno in jasno izgovarjavo. Društvo vabi vse ljubitelje angleškega jezika k čim večji in redni udeležbi tečaja. Članarina znaša 2 Din., učnina 25 Din. mesečno. Prijava sprejema.

ma društveni tajnik, ki je pri tečajih redno navzoč.

m Dar. V Toplicah pri Novem mestu je g. Ambrožič nabral v gostilni g. Fran. Zupanca 100 Din. za zaprte nacionaliste in njihove družine v Mariboru. — Srčna hvala. Posnemajte!

m Star. zveza »Triglava« v Mariboru se tem potom zahvaljuje vsem darovalcem najiskrenejše za darila v naravi in gotovini, zlasti sotrudnicam pri pridelitvi — damam in vsem onim, ki so na kakoršenkoli način pripomogli k sijajnemu moralnemu in gmetnemu uspehu prireditve. Ker je dobrotnikov preveliko, osebna zahvala ni mogoča. — Odbor.

m II. Hotelirski sejem v Pragi. Vsi, ki se ga udeležijo, odpotujejo skupno v ponedeljek 5. marca s praškim brzovlakom, ki odhaja iz Maribora ob 15. in pol uri popoldan.

m Muzejsko društvo v Mariboru je slavilo v nedeljo dne 25. t. m. 20letnico svojega obstoja. Občni zbor, ki se je vršil ob 10. uri v kazinski dvorani, je bil slabo obiskan. Društvo bi zaslužilo več zanimanja! Po izčrpnem poročilu predsednika in ostalih funkcionarjev je bil izvoljen dosednji odbor za nadaljno funkcijsko dobo. O Muzejskem društvu prinesemo prihodnje dni obširnejše poročilo.

m Hišni posestniki in najemniki. Prejeli smo: Ljubljanski listi so pred nekaj dnevi prinesli približno sledečo notico: Da dosežemo naslove onih človekoljubnih posestnikov, ki niso skoro nič ali pa zmerno povišali najemnino za stanovanje in lokale, prosimo vse najemnike, da nam sporoče njih naslove. Hočemo jih združiti in močmi podpirati v njihovem obrtu in te podatke porabiti pri razsodiščih za vglad in važen dokaz za primerenost najemnin. To bi bilo tudi za Maribor umestno in je posnemanja vredno. Prosimo toraj, da se pošljejo naslovi društvu najemnikov za Maribor in okolico, Rotovski trg 1.

m Občni zbor Društva za stavbo porodnišnice. V nedeljo, dne 4. t. m. ob 10. uri dop. se vrši v magistratni dvorani I. redni občni zbor Društva za stavbo porodnišnice v Mariboru. Dnevni red: poročilo odbora in slučajnost. Člani in prijatelji društva se vabijo k udeležbi.

m Mestno elektriško podjetje nas naproša, da objavimo: Našim cenjenim odjemalcem toka sporočamo, da ostane v nedeljo dne 4. marca t. l. celo omrežje mesta radi čiščenja postaj od 7. ure zjutraj do 12. ure dopoldan odklopljeno.

m Občni zbor Slov. trgovskega društva v Mariboru, ki bi se imel vršiti dne 3. t. m., je z ozirom na proslavo skladatelja Parme preložen na soboto dne 10. marca.

m Glasbeni Matici v Mariboru je darovala ga. Marija Kaučič 100 D v spomin umrlega sopraga polkovnika Fridolina Kaučič, za kar se ji odbor Matice iskreno zahvaljuje.

m Mariborska podružnica SPD javlja, da se vrši njen redni občni zbor v torek dne 13. tm. ob pol 20. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelnika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo računskih preglednikov, 5. poročilo demarkacijskega odseka, 6. volitev odbornikovga namestnika, 7. slučajnosti. Pozivlja se vse planince, da se polnoštevilno udeležijo tega zbora. Odbor.

m Nepošten gospodar. Pri tvrdki Bühl je naročila neka župnija več zvonov za svojo cerkev. Župnik je obljubil livarju sodček vina, ki mu ga je res poslal, toda vino je prevzel lastnik g. Bühl in ga spravil v pisarno. Pozval je livarja, naj se župniku zahvali in mu predloži v podpis že pripravljeno dopisnico. Livar je podpisal, toda, ko je poslal delavce po vino, mu ga Bühl ni hotel izročiti. Še le po odločnem nastopu livarja je Bühl po par dneh izročil sodček, ki je vseboval kakih 40 litrov. Toda sodček je bil že do polovice prazen, ostala vsebina pa je bila tako vodena, da je sploh nikdo ni mogel piti in so jo morali izliti. Župnik v svoji kleti gotovo ni tako krstil svoje kapljice in je poslal za livarja nedvomno vino. Kdo je potem prilil vode? — Mnenja smo, da bi si inž. Bühl, ki služi pri zvonovih ogromne svote, že lahko sam kupil vino, svojim nastavljenem pa dal, kar je njihovega.

m V soboto 3. t. m. koncert v Grajski kleti polnoštevilne želez. godbe »Dravac«. Vstopnina 2 D. Začetek ob pol 20. uri.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Petek, 2. marca. Zaprtó.
Sobota, 3. marca. Urh, grof celjski, izv. Proslava skladatelja Viktorja Parme.
Nedelja, 4. marca ob 15. Pogumni Tonček, izv. Znižane cene. — Ob 19. in pol Urh, grof celjski, izv.

—□—

Originalni predmeti iz Teharja, s katerimi je počastil Urh, celjski grof, Teharčane so razstavljeni pri tvrdki Zlata Brišnik, Aleksandrova cesta. 1. Originalna diploma, s katero so bili Teharji povzdignjeni v plemski stan, dalje zastava teharskih plemičev (dve zvezdi na modrem polju med dvema rdečema poljema značijo: Grof celjski poklanja od treh zvezd, ki jih ima na svojem grbu, dve Teharčanom. V operi se glasi to mesto:

»Dve zvezdi vam poklonil bom, od svojih treh, a vi pazite, da nikdar jih ne zatamnite...«
Kot tretji originalni predmet je pas, ki ga je poklonil celjski grof Marjetici, ki je tedaj slovelo za najlepše dekle.

Jubilej skladatelja Viktorja Parme. Za jubilej skladatelja Viktorja Parme, ki se vrši v soboto 3. marca so se javile že razne korporacije oz. društva, ki se bodo po svojih zastopnikih udeležili svečanega častitavanja in izročitve reda sv. Save, ki ga je podelilo slavljencu Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander. — Izročitev reda in svečano častitanje se bo vršilo na odprti sceni pred začetkom predstave. Odposlanci in zastopniki institucij, ki se žele udeležiti proslave bobisi z izročitvijo vencev, bodisi z drugimi častnimi darili, naj blagovolijo pravočasno javiti ravnatelju opere g. Andru Mitroviču v gledališki pisarni (vsak dan od 12. do 13. ure).

»Urh grof celjski.« Ker so vstopnice za Parmovo proslavo, ki se vrši v soboto 3. marca že skoro vse prodane, se ponovi »Urh, grof celjski« takoj v nedeljo 4. marca. Tudi za nedeljo je že nekaj vstopnic rezerviranih, zato naj si blagovoljci cenj. občinstvo čimprej oskrbeti vstopnic. — Iz prijaznosti napram skladatelju, bo pol partijo Ivana pri predstavi g. Jež, ravnatelj vojaškega oddelka na magistratu. G. Jež je znan kot jako dober tenorist iz koncertov Glasbene Matice v Mariboru.

Spored častitavanja pri proslavi skladatelja Parme. Naprejšje se zastopniki in odposlanci društev in institucij, kateri se bodo udeležili prejšnjega odlikovanja in svečanega častitavanja pri Parmovi proslavi, da blagovolijo priti v soboto 3. marca ob sedmih uri zvečer na oder Narodnega gledališča v svečani črni obleki, po možnosti v fraku. Tam jih bo pričakoval ravnatelj opere g. Mitrovič in določil red častitavanja. Gg. odposlanci naj prinesejo vence istočasno seboj.

Kultura in umetnost

x Hepergerjev poslovljni večer. V torek 27. t. m. je priredil tirolski slikar Johannes Heperger za odbor kluba »Grohar« v hotelu pri Zamorcu zahvalni večer za gostoljuben sprejem v Mariboru ter za razstavo, ki je bil obenem tudi njegov poslovljni večer. Heperger se vrne v kratkem nazaj v svojo domovino.

x Razstava ljubljanskih umetnikov v Mariboru. Klub »Grohar« je pozval mlade ljubljanske umetnike, naj bi razstavili svoja dela enkrat tudi v Mariboru ter seznanili s svojo umetnostjo našo publiko, ki večinoma ni v stanju, voziti se na razstave v Ljubljano. Ljubljanci so povabilo sprejeli in tako se bo vršila prva razstava ljubljanskih slikarjev in kiparjev v Mariboru meseca maja v veliki kazinski dvorani. Klub »Grohar« sam priredi tekom letošnjega leta svojo običajno razstavo v poletju, z Ljubljanci in drugimi našimi umetniki pa se vdeležijo skupno tudi razstave v Zagrebu ter v Hodozinu na Češkoslovaškem.

Izpred sodišča.

Maribor, 27. februarja.

Lop prijatelj.

Devetindvajsetletni posestnikov sin Pongrac Solina v Bukovcih, okraj Ptuj, ki je že 12krat predkaznovan, medtem 4krat radi tatvine, je dne 23. decembra

L. I. zvečer povabil Andreja Forstnariča, ki se je vračal z dela domov, v hlev svojih starišev. Ker je v hlevu postalo Forstnariču slabo, ga je Solina spravil v svojo posteljo. Med spanjem pa mu je ukradel denarnico z 380 Din. gotovine. Solina je bil obsojen radi hudodelstva tatvine na 6 mesecev težke ječe.

Junak z nožem.

Posednikov sin Janez Bauman v Apačah, okraj Ptuj, je dne 19. novembra l. l. tekom nekega prepira zabodel z nožem Simona Klepa in Franca Lendera v prsa, Martina Turka pa vrezal na desnem licu. Klep je dobil vpadno rano na levi prsni strani pod ključnico, ki je sama na sebi teška telesna poškodba, ker je nož prodrl prsno duplino. Ravno takšno poškodbo je dobil Lendera pod notranjim sklepom leve ključnice, dočim je Turk samo lahko telesno poškodovan. Sodišče je obsodilo Baumana na 8 mesecev težke ječe.

Prijatelj jermenov.

Štirinajdesletni kovač Jurij Rebernik, ki je že 7krat predkaznovan, je bil od meseca aprila 1921 do približno meseca maja l. l. uslužben pri elektrarni na Fali kot strojnik. Meseca aprila l. l. je ukradel v družbi z Alojzijem Brože, ki je bil istotako nastavljen pri elektrarni na Fali, na škodo svoje službodajalke dva gonilna jermena, od katerih je bil prvi 9 m, drugi pa 12 m dolg. Ukradena jermena je s pomočjo Brožeta in kovača Avgusta Marzela v Gerečji vasi prodal posednikovemu sinu Antonu Sternadu v Slemenju za 1380 K. Tatvino jermenov je izvršil Brože, dočim je Rebernik stal na straži. Po izvršeni tatvini je Rebernik pobegnil v Avstrijo. Pred okrožnim sodiščem je bil obsojen na 4 mesece težke ječe, dočim sta bila Brože in Marzel za larsko leto obsojena in sicer: prvi na 4, drugi pa na 1 mesec ječe.

Objave.

Š Svengaljev večer v Götzovi dvorani je imel popoln uspeh. Dvorana je bila napolnjena. Telepat je spretno izvršil par težkih nalog iz telepatije (prenašanja mi-

slji). Posebno zanimivi so bili poskusi iz sugestije. Svengali je sugeriral posameznim medijem najrazličnejše nastope; tako je bil eden volilni kandidat, drugi detektiv itd. in vsak je — ne vede za samega sebe — izbornu odigral svojo nalogo.

§ Velika poletna veselica z ljudsko tombolo požarne brambe na Pobrežju se vrši dne 1. julija 1923 na Pobrežju. Čisti dobiček za avto-sklad.

§ Mestni kino. V petek, soboto, nedeljo in ponedeljek se predvaja l. epoha velikega senzacijskega filma »Carstvo Džungle« in sicer: »Ukradena princesa« v 7 činih.

Gospodarstvo.

RESOLUCIJE.

sprejete na zborovanju trgovcev, obrtnikov in industričev v Mariboru dne 27. februarja 1923.

1. Gospodarski krogi v marib. oblasti najenergičneje protestirajo proti dejstvu, da se rešujejo najvažnejši gospodarsko-politični problemi, kakor trg. pogodba z Italijo in konvencije z Avstrijo, pri katerih gre za gospodarski obstoj in razvoj Slovenije, v brezparlamentarni dobi srednjega volilnega boja in brez vsakršne pritegnitve interesiranih gospodarskih korporacij.

2. Vprašanje definitivne preureditve južne železnice, ki je najvažnejše prometno ogrodje Slovenije, je za nas eminentno važno gospodarsko vprašanje, od katerega je odvisna celokupna trgovina in pretežni del industrije v Sloveniji. Z ozirom na našo sedanjo finančno situacijo smatramo sedanji čas za skrajno neugoden za prevzete južne železnice v državni najem in izražamo upravičeno bojazn, da bi tako prevzete pomenilo za našo državo težka finančna bremena.

Protestiramo tudi proti predlagani novi delitvi voznega parka južne železnice, s katero bi se prometna situacija pri nas znatno poslabšala. Vsled tega smatramo za najprimernejšo rešitev, da se pusti omrežje južne železnice še nadalje v privatnem obratu.

Najodločneje protestiramo proti avstrijsko-italijanskemu načrtu in zahtevi,

da bi se inozemski konkurenčni trgovini in industriji dovoljevale na škodo našega gospodarstva in naših državnih finančnih olajšav v transitnem prometu preko Slovenije.

3. Protestiramo proti temu, da so se izdali zakoni o socialnem zavarovanju in uredilo premije ter nevarnostni razredi brez vsakega zaslišanja gospodarskih krogov in zahtevamo, da se ti zakoni takoj po sklicanju parlamenta podvržejo temeljiti reviziji. Posebno pa protestiramo proti uvedbi nezgodnega zavarovanja za trgovske obrate in proti ukinjenju samostojne bolniške blagajne za trgovske pripadnike. Istotako protestiramo najodločneje proti nameravanemu povišanju že itak previsokih premij za pokojninsko zavarovanje.

4. Protestiramo najodločneje proti največkrat malenkostnemu šikaniranju trgovstva pri označbi cen z zakonom o pobijanju draginje ter zahtevamo, da se ta zakon v vseh pokrajinah države enako izvršuje.

5. Predlagamo, da se v združništvu pridržijo dosedanje davčne olajšave, ki pravilno delijo in favorizirajo v davčnem oziru zadruge po njih gospodarski važnosti in protestiramo proti pavšalnemu oproščenju vseh zadrug od najglavnejših vrst davkov.

6. Z ozirom na nastalo pomanjkanje gotovine predlagamo, da se favorizira brezdennaren obračun in se vpelje za plačevanje carine, davkov in drugih javnih dajatev čekovni promet.

Mala oznanila.

Mlada inteligentna gospodinja išče službo kot konstantinca v kakšni privatni pisarni ali podjetju. Zmožna je strojepljati ter slovenskega, nemškega in srbskega jezika. Gre tudi v kakšno boljše trgovino kot blagajničarka. Nalov v upravi. 432 2-1

Sprejem na hrano dva do tri gospode. Samostanska ul. št. 1-1. 435

URE, žepne in stenske, popravlja najodličnejše trdka R. Bizjak urar, Gosposka ul. št. 16, Maribor. 433 15-1

Lepa njiva ob okrajni cesti v Spodnji Kungoti se takoj prod. Nalov pove uprava »Tabor«. 430 2-2

Pisemske znamke, jugoslovanske, rabljene, kupi vsake mozino Zolgar, Taltentbachova ulica 18 III. 429 3-2

Priporoča se:

Rajko Zotter

krojač za gospode in dečke

MARIBOR

Pristan štev. 6, I. nadstropje (pri Dravi). 413

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.)

(41)

Hitro je vstopil v sobo, — videl Ivano v postelji, se nevidno nasmehnil pa priklonil.

»Draga Ivana,« — ji je rekel, — »maja prevelika ljubezen me je zapeljala, da sem morda... zlorabljal pravice ženina. Oprostite mi Ivana, — in od danes naprej ste lahko zagotovljeni, ne bom več vstopil v to spalnico, ako se vam ne bo dopadlo poklicati me! — Kar se tiče moje ljubezni, bodem od danes naprej trpel molče!«

»Zlorabil,« — je mrmrala Ivana neslišno, — ko je ostala sama. — »Zlorabil, on, svoje pravice ženina! — Kaj je vendar hotel reči s temi besedami? — Kaj je hotel omeniti, pošast!«

XIV.

Bastilja.

Osem dni je preteklo od dogodkov, katere smo opisali. — Dan je bil krasen, solnčen, — lepa jesenska nedelja.

Ceste in ulice v Parizu so bile vse polne praznično oblečenega ljudstva. Veliko mesto se je odelo v ono radost in veselje, ki ga vsebuje lep dan, ko že solnce samo prepravlja naravo s svojim čistim svitom, z veselimi žarki.

V ulici sv. Antona je bila še posebna gneča, kajti to je bila glavna ulica, ki je vodila do kraljevega trga.

In na kraljevem trgu, — ki je dandanes le kamenit spomenik nekdanje slave, — kraljev trg, — kjer se sedaj podijo le paglavci, (pariški vrabei) — in vrabei (paglavčki narave), — se je zbirala najelegantnejša gospoda, mladi markizi v vezelih oblekah, ki so z orokavičeno roko držali opetljane palice, — mlada gospoda s triogelnikom pod pazduho in sabljo ob strani, dvorjani in plemiči, — ple-

menitašnje in pa kometke — vse je valovilo in žvrgolelo z ljubeznjivostjo tedanjega časa.

V ti pestri množici, vsa v cvetih in lepoticu, — obleke iz rožaste svile, — klobuki s cvetnimi in traki, napudranih las, — so se pozdravljali znanci, se priklanjali z ono vlnudnostjo in dražestjo, ki jo poznamo v menutih, se zbirali v skupine in si govorili z laskavostjo tedanje mode, — a vsi so imeli le jeden predmet razgovora, in sicer veliko slavnostno veselico, katero je mestna gospoda namenila kralju.

Največje veselje te pestrobojne množice je bilo, da so si ob pozdravu lahko zagotavljali:

»Da, i jaz bom prišel na veselico, dobil sem povabilo.«

»Kako, draga markiza, vi ne pridete?«

»Ah, govori se, da bo čarobno okra-

šena!«

»Tudi o plesu se govori, pri katerem bo sodeloval sam kralj, zdi se, da se zove: »Ples goljave pri Romitoriju.«

Nastopali bodo lovci, Diane-lovke, — vile!«

»Nekateri pravijo, da se bode ples zval: »Vila iz goljave« oziroma »Pomiloščen jelen!«

V ulici sv. Antona seveda, kjer je bilo pripravljenega ljudstva, se je sukal govor le o vsakdanjosti, da se je krun zopet podražil, — da so se davki zopet povišali, kakor je bilo naznanjeno z bobnom. — V ti ulici je bilo pač le priprosto ljudstvo, ki se je veselilo nedeljskega solnca, — tega dobrotnega pokrovitelja narave, — ki razveseljuje, oživlja bogate in revne s svojimi žarki.

In solnce je bilo tistega dne tako jasno in čisto, da so se potolažile ljudske razburjenosti, njegov nemir.

Mahoma pa so kritiki vznemirili množico šetalcev. — Neka kočija se je blizala, — drdrala proti Bastilji, — dva iskra konja sta dirjala, in kdor se ni umaknil z največjo hitric, je prišel v nevarnost, da ga konji poteptajo.

Umikali so se, — pritajeno godrnjanje se je šlihalo iz množice, ali nikdo si

ni upal vzdigniti glasn. — Kočija je od-drdrala.

Mnogo ljudi je spoznalo onega, ki se je tako malo brigal za varnost drugih.

»To vam je hudoben, brezobziren, opomašalec, — plagijator kralja!«

»Grof du Barry!«

»Pojdi k hudiču, ti umazani grof!« — je vzkliknil poredni paglavci.

In jeza, gnev se je začel pojavljati, oni gnev, ki je raste, dokler ni čez kakih petdeset let izbruhnil, — se je tistega dne po porednem vzkliku paglavcem za hip potolažil in spremenil v ironično razposajenost.

»Ohej, — kam vendar tako hiti?« — je vprašal jeden.

»Gre v Bastiljo!«

»No, — naj bi kar tam ostal!«

Seveda je bila kočija že izginila, ko se je ljudstvo izražalo v svojih željah.

Grof du Barry je res šel v Bastiljo, pred njim je sedel mož v preprosti obleki, — tako nekako kakor kak priprost meščan, ki ne želi, da se ga opazi. — Glavo je držal sklonjeno, — komolce ob životu, — noge sključene, kot da se hoče storiti nevidljivega, medtem ko je du Barry ošabno gledal okoli sebe kot da hoče vsakega posameznega opazovati:

»Tu sem jaz gospodar, gorje, kdor se mi stavi na pot!«

Kočija se je vstavila, ne da bi povzročila večje nesreče, kot kak padec onih, ki so se hoteli prehitro umakniti pred vratmi sv. Antona.

Oba moža iz kočije sta stopila na tla in potem ko so spustili most, sta vstopila v temno, grozno utrdbo, — ki je grozeče stala nad Parizom, skoro približno tako grozeče, kakor du Barry po cesti, ko se je peljal med ponižnim ljudstvom.

Častnik, ki je bil ravno na straži, se je približal s klobukom v roki, ker je spoznal dvorjano.

»Povedite me k guvernerju!«

»Čast mi bode, spremiti vas,« — je odvrnil častnik z ono posebno ljubeznjivo uljudnostjo omikanih oseb tiste dobe.

Obenem zahtevamo, da se izplača o priliki kolekovanja kronskih novčanic odtegnjenih 20% gotovine, kar znaša v Sloveniji okoli 145 milijonov kron s čemur bi bila s tem situacija zelo olajšana.

Zveza kulturnih društev.

Čitalnica v Dol. Lendavi. Dramatični odsek čitalnice v Dol. Lendavi je pokazal v minulem letu nad vse živahno delovanje, daji se je imel boriti z najrazličnejšimi težkočami. Ponosni smo na malo peščico kulturnih in nacionalnih delavcev, na kojih ramah je slonelo in sloni vse prosvetno delo v tem tako ogroženem okraju naše lepe domovine. — Ponosni smo nanje in hvaležni smo jim, ker so ti naši pionirji večinoma slabo plačani državni uslužbenci, ki kljub velikanski mizeriji še niso izgubili veselja do dela in nade na boljše čase. Naše posebno priznanje pa gre pred vsemi g. učitelju Josipu Birsu, ki je požrtvovalno oskrboval knjižnico ZKD in ki se je pobrigal tudi za dramatične predstave.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 18.—1/2 20. ure
mladin. oddelek ob sobotah od 18.—19. ure